

เอกสารคำแนะนำ

การจัดการดินหลังน้ำท่วม

ในพื้นที่ปลูกยางพารา

ยางพารา จัดเป็นพืชที่ไม่ทนต่อสภาพน้ำท่วมขัง โดย **ยางพาราอายุ 2-8 เดือน** ทนน้ำท่วมขังได้ไม่เกิน 15 วัน และหากปริมาณน้ำท่วมสูงถึงยอดจะตายใน 7 วัน เมื่อยางพาราอายุน้อยถูกน้ำท่วมจะแสดงอาการใบร่วง และเริ่มตายจากยอดลงมา หากปริมาณน้ำลดลงภายใน 15 วัน ให้ตัดส่วนที่ตายออกเพื่อให้ยางพาราแตกยอดใหม่และเจริญเติบโตต่อไป สำหรับ**ยางพาราอายุมากกว่า 8 เดือน** สามารถทนสภาพน้ำท่วมขังได้บ้าง ไม่ตายแต่ล้มง่าย เนื่องจากพื้นดินอ่อนตัวเพราะชุ่มน้ำ ควรค้ำยันต้นยางพาราไว้ภายใน 7 วัน

ลักษณะพื้นที่การปลูกยางพารา

เนื่องจากยางพาราสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้ดีจึงสามารถปลูกได้เกือบทุกภาคของประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งทางภาคใต้เนื่องจากมีปริมาณน้ำฝนสูงเหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของยางพารา

ปลูกยางในพื้นที่ดอน

1. การปลูกยางพาราในพื้นที่ที่**เหมาะสม** ควรปลูกในพื้นที่ดอน ความลาดชันไม่เกิน 35 องศา น้ำท่วมไม่ถึง แต่อาจเกิดน้ำไหลบ่าในช่วงฤดูฝน จึงควรปลูกหญ้าแฝกตามแนวชั้นบันไดดิน หรือทำแนวรั้วหญ้าแฝกขวางความลาดเทเพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน

ปลูกยางแบบยกร่อง

2. การปลูกยางพาราในพื้นที่ที่**ไม่เหมาะสม** คือการปลูกในพื้นที่ลุ่ม ทำให้เกิดน้ำท่วมขังซ้ำซาก ในการปลูกยางพาราควรทำการยกร่อง เพื่อป้องกันน้ำท่วมขัง และทำให้น้ำระบายได้อย่างรวดเร็ว

ผลกระทบต่อสมบัติดินหลังน้ำท่วม

ดินขุ่นที่มีน้ำท่วมขัง ดินเกิดการอิมตัวด้วยน้ำ ทำให้ขาดอากาศ ดินอ่อนตัว โครงสร้างของดินจะถูกทำลาย และเกิดการอัดแน่น หน้าดินถูกพัดไปกับกระแสน้ำทำให้ดินสูญเสียความอุดมสมบูรณ์

ดินหลังน้ำลด ค่าปฏิกิริยาความเป็นกรด-ด่าง (pH) เปลี่ยนแปลงไปจนเกือบเป็นกลาง (pH ประมาณ 7) ปริมาณอินทรีย์วัตถุในดินบริเวณที่ถูกกระแสน้ำพัดพาไปจะลดลง ขณะเดียวกันจะมีแวนโน้มเพิ่มขึ้นในพื้นที่ลุ่มที่มีตะกอนมาทับถม ปริมาณธาตุอาหารพืชหลัก คือ ไนโตรเจน ฟอสฟอรัส และโพแทสเซียม จะถูกน้ำชะล้างหรือเคลื่อนย้ายไปพร้อมกับตะกอนหน้าดินและอาจมีโลหะหนักหรือสารพิษ ตกตะกอนกระจายอยู่ในพื้นที่

การจัดการดินหลังน้ำท่วมเบื้องต้น

1. **เร่งระบายน้ำ** ออกจากสวนยางโดยเร็ว
2. **หลีกเลี่ยงการเหยียบย่ำ** หรือการใช้เครื่องจักรหนักในพื้นที่ขณะดินชื้นหรือชุ่มน้ำเพื่อป้องกันการทำลายรากยางโดยเฉพาะรากฝอยที่เจริญขึ้นมาใหม่ให้สามารถดูดอาหารและน้ำไปเลี้ยงต้นยางได้
3. **ใช้ไม้ค้ำยัน** ช่วยพยุงต้นยางพาราอายุมากกว่า 8 เดือน ที่ไม่ตายแต่อาจล้มง่าย
4. **เมื่อดินแห้ง**
  - **ยางเล็ก** (อายุ 1-4 ปี หรือขนาดเส้นรอบลำต้นน้อยกว่า 50 เซนติเมตร) ให้พรวนดินเพื่อช่วยระบายอากาศในดิน
  - **ยางใหญ่** ไม่ควรพรวนดินเพราะจะทำให้กระทบกระเทือนต่อราก รากพืชเสียหาย
5. **ฟื้นฟูสมบัติของดิน** โดยใช้สารเร่งซูปเปอร์ พด.3 ที่ขยายเชื้อในปุ๋ยหมัก อัตรา 3-6 กิโลกรัมต่อตัน หากพื้นดินเกิดสภาพความเป็นกรด ใส่ปูนตามค่าวิเคราะห์ดินเพื่อปรับสภาพความเป็นกรด

การจัดการดินหลังน้ำท่วมอย่างยั่งยืน

1. ปรับปรุงบำรุงดินด้วยการ**ใส่ปุ๋ยหมัก** ที่ผลิตจากวัสดุอินทรีย์หาง่ายในท้องถิ่น เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุ และปรับสมบัติของดินหลังน้ำท่วมให้เหมาะสม
2. ควร**ปลูกพืชตระกูลถั่ว** หรือ**คลุมดิน** ด้วยเศษพืช เช่น ใบยางระหว่างแถวปลูกยางพาราเพื่อปกป้องหน้าดิน ลดการชะล้าง และชะลอการไหลของน้ำซึ่งอาจพัดพาหน้าดินที่อุดมสมบูรณ์ไป
3. การปลูกยางพาราในพื้นที่เกิดน้ำท่วมซ้ำซาก ควรมีการ**จัดระบบการปลูกให้เหมาะสม** ได้แก่ การยกร่อง หรือการปลูกพืชทางเลือกอื่นที่เหมาะสม เช่น มะพร้าว น้ำหอม สละ และหมาก เป็นต้น

